

поведінковими наслідками. Середовища, які викликають позитивні емоційні реакції, можуть призвести не тільки до посиленого навчання, але і до потужного, емоційного прив'язання до цього простору. Це може стати місцем, де учні люблять вчитися, місцем, яке вони шукають, коли хочуть вчитися, і місцем, яке вони згадують із любов'ю, коли розмірковують про свій досвід навчання. Очевидно, що деякі навчальні середовища є більш комфортними та пропонують менше відволікаючих факторів, ніж інші.

В будь-якому навчальному середовищі можна виявити фізичні характеристики, що викликають дискомфорт, заважають навчанню; натомість середовища, що виробляють позитивні емоційні стани, сприяють навчанню та розвитку прихильності до місця.

Отже, упровадження технології проектування забезпечує створення сприятливого освітнього простору, що спрямований на навчання та дослідження, розвитку креативності особистості, створення умов самобутнього розвитку особистості дитини.

Список використаної літератури

1. Шендрік І. Г. Теоретические основы проектирования образовательного пространства субъекта [Текст] / И. Г. Шендрік. Екатеринбург: Изд-во Рос. гос. проф.-пед. ун-та, 2006. 198 с.
2. Мануйлов Ю. С. Язык «Со-» / Ю. С. Мануйлов // Научно-методическая серия «Новые ценности образования»: событийность в образовательной и педагогической деятельности. – 2010. – Выпуск 1(43). – С. 51–56.
3. Данилюк А. Я. Теоретико-методологические основы проектирования интегральных гуманитарных образовательных пространств / Автореф. докт.пед. наук. 13.00.01. – Ростов-на-Дону: РГПИ, 2001. – 24 с.

Дар'я ПОЛОВИНКА

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Неперервна освіта в Україні набуває особливого значення в умовах формування ринкових відносин, своєрідної соціокультурної ситуації, за якої гнучкість і мобільність не зводяться лише до сфери виробничого функціонування людини, але й стають як соціальною, так і особистісною проблемою, що безпосередньо відображається на освітній сфері [5].

Стратегія і тактика реалізації концепції неперервної освіти визначена у таких нормативно-правових документах: Закон України “Про освіту”, Державна національна програма “Освіта” (Україна XXI століття), Національна доктрина розвитку освіти, Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр., Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти.

Так, у Державній національній програмі “Освіта” (Україна XXI століття) зазначено, що держава має створити умови для задоволення освітніх і професійних потреб громадян, надання кожному можливостей постійно вдосконалювати свою освіту, підвищувати професійний рівень, оволодівати новими спеціальностями [3].

Національна доктрина розвитку освіти визначає, що “глобалізація, зміна технологій, перехід до постіндустріального, інформаційного суспільства, утвердження пріоритетів сталого розвитку, інші властиві сучасній цивілізації риси зумовлюють розвиток людини, що є головною метою, ключовим показником і основним важелем сучасного прогресу. В Україні має забезпечуватися прискорений, випереджальний інноваційний розвиток освіти, а також повинні створюватися умови для розвитку, самоствердження та самореалізації особистості протягом життя” [6].

Проблемою неперервної освіти займалися багато зарубіжних (П. Джарвіс, П. Ленгранд, М. Ноулс, А. Роджерс, Б. Ананьєв, С. Змеєв, Н. Кузьміна) та вітчизняних учених (С. Архіпова Л. Лукьянова, Н. Ничкало, Л. Сігаєва, О. Огієнко та ін.).

Як зазначає І. Лещенко, нині концепція неперервної освіти, на відміну від традиційної освітньої парадигми, не визнає остаточної завершеності в розвитку особистості; це стосується як професійного, так й особистішого потенціалу людини.

Науковці безперервну освіту розглядають як педагогічну систему, що представляє собою сукупність шляхів, засобів, способів і форм придбання, поглиблення і розширення загальної освіти, професійної компетентності та соціальної зрілості, процес довічного зростання освітнього потенціалу особистості з урахуванням її ціннісно-смыслових установок, інтересів суспільства і держави [2].

Українські науковці М. Степко, Б. Клименко досліджують проблему освіти впродовж життя в контексті вимог та перспектив розвитку Болонського процесу. Як зазначають автори, інтернаціоналізація освіти спрямована на зближення національних систем, знаходження і розвиток у них загальних універсальних концептів і компонентів, тих спільних підстав, які складають основу різноманітності національних культур, сприяючи тим самим їх взаємозбагаченню. Інструментами інтернаціоналізації виступають обмін студентами, викладачами, дослідниками, мобільність, визнання учбових курсів, дипломів і вчених ступенів. Програми співпраці передбачають також підготовку та перепідготовку викладачів, пов'язану з їх кращою орієнтацією в швидкоплинному світі. Система безперервної освіти покликана забезпечити перехід від лінійного руху людини по ступенях освітньої системи – від нижчих до вищих – до багатовимірної освіти, що дозволяє реалізовувати потреби в самоосвіті, духовному і професійному зростанні особистості. Іншою найважливішою (екзистенціальною) характеристикою безперервної освіти є те, що вона стає життєвим інструментом, що допомагає людині продуктивно долати кризові професійні ситуації [7].

Основними принципами організації системи неперервної освіти є: гуманізація, що має на меті орієнтацію всіх підсистем (починаючи з дошкільної освіти) на формування різнобічно і гармонійно розвиненої особистості, на виховання розмаїття індивідуальностей, що передбачає діалогічність і диференціацію навчально-виховних систем, розгляд загальної освіти як мети і засобу всіх підсистем, гуманізація навчальних дисциплін (природничонаукових, соціально-культурних, технічних і технологічних циклів); наступність як відображення на кожному рівні освіти перспективних вимог наступних її ланок і системи освіти в цілому, розгляд кожного рівня освіти як моменту переходу від попереднього рівня до наступного; прогностичність, тобто орієнтація навчально-виховних цілей системи освіти не тільки на актуальні, але й на перспективні вимоги соціального замовлення і на актуальні та перспективні потреби, що розвиваються, і пізнавальні здібності самої особистості; варіативність як можливість досягнення цілей освіти в різних формах і режимах (часових і просторових); здатність до самоорганізації і саморозвитку, що виявляється в гнучкості та адаптивності навчально-виховних систем, у здатності перебудовуватись, переходити в новий режим функціонування залежно від обставин, що змінюються, а при необхідності – впливати на ці обставини, перетворювати їх [1, с. 42].

Безперервність освіти означає, що всі її рівні, включаючи вищу школу, не повинні бути замкнутими та ізольованими один від одного. Це обумовлено тим, що науково-технічна революція привела людину до потреби постійно поглиблювати свої знання як завдяки самоосвіті, так і шляхом періодичного підвищення (або зміни) кваліфікації. До головних ознак безперервної освіти науковці відносять: навчання протягом всього життя, самоосвіту, самооцінку, самовдосконалення, індивідуалізацію, інтердисциплінарність знань, уміння самостійно знання отримувати і ефективно їх використовувати [4, с. 14].

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття у світі поширюється тенденція щодо запровадження неперервної освіти – освіти впродовж життя. Досвід провідних країн світу свідчить про пряму залежність темпів розвитку виробництва, його

конкурентоспроможності на світовому ринку від рівня професійної підготовки людських ресурсів. Дослідження розвитку неперервної освіти є важливим в контексті інтеграційного руху України в європейський і світовий освітній простір.

Отже, неперервна освіта супроводжує процес зростання освітнього потенціалу особистості впродовж життя, який організаційно забезпечений системою державних та суспільних інститутів і відповідає потребам особистості й суспільства.

Список використаної літератури

1. *Архипова С. П.* Основи андрагогіки: навч. посібник. – Черкаси, 2002. – 183 с.
2. *Вазина К. Я.* Педагогические основы развивающих технологий в профессиональных учебных заведениях инновационного типа: дис. д-ра пед. наук / Вазина К. Я. – Екатеринбург, 1998.
3. Державна національна програма “Освіта”. Україна XXI ст. – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.
4. Концептуальна модель служб (центрів) супроводу процесу безперервної освіти державних службовців: діагностичні, психологічні, науково-дослідні та методичні рекомендації. – Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 97 с.
5. Концепція освіти дорослих в Україні / Укл.: Лук’янова Л.Б. – Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2011. – 24 с.
6. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті : Проект / Міністерство освіти і науки України ; Академія педагогічних наук України // Освіта України. – 2001. – № 29. – С. 4–6.
7. *Степко М. Ф.* Болонський процес і навчання впродовж життя: монографія / М. Ф. Степко, Б. В. Клименко, Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ. – Х.: НТУ, 2004. – 112 с.

Анна РЯБЕНКО

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ У РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Ян Амос Коменський стверджував, що: «виховання і освіта потрібні всім категоріям людей, багатим і бідним, розумним і дурним, начальникам і підлеглим, чоловікам і жінкам. Жодна людина не може уникнути освіти, тому що вона робить людину справжньою людиною. У школах потрібно прагнути того, щоб:

1. З допомогою наук і мистецтв розвивалися природні обдарування.
2. Вдосконалювалися мови.
3. Розвивалися доброзвичайність і звичаї в напрямку будь-якої благопристойності згідно з усіма моральними засадами» [2, с.225]

На нашу думку, освіта на всіх вікових етапах життя людини є необхідністю, вона забезпечує гармонійний розвиток кожної особистості. Протягом останніх десятиліть значно зріс обсяг знань, які необхідні у щоденному житті кожному з нас, а також змінилися способи їх передачі - від практичних посібників до комп’ютерних технологій.

Мета статті полягає у розкритті долі та значення безперервної освіти у розвитку українського суспільства та формуванні української нації. Безперервна освіта необхідна для:

- підвищення рівня загальних знань,
- розширення можливостей громадян,
- становлення й розвитку особистості на всіх її життєвих етапах.

Безперервна освіта є основою розвитку розумного українського суспільства. В умовах освіти протягом життя здійснюється новий ідеал освіти – максимальний розвиток здатностей людей до самореалізації та самовдосконалення.